P9_TA(2022)0350

Tillslaget mot mediefriheten i Myanmar, särskilt fallen Htet Htet Khine, Sithu Aung Myint och Nyein Nyein Aye

Europaparlamentets resolution av den 6 oktober 2022 om tillslaget mot mediefriheten i Myanmar/Burma, särskilt fallen Htet Htet Khine, Sithu Aung Myint och Nyein Nyein Aye (2022/2857(RSP))

(2023/C 132/09)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av sina tidigare resolutioner om Myanmar/Burma,

— med beaktande av rådets beslut (Gusp) 2022/243 av den 21 februari 2022 om ändring av beslut 2013/184/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Myanmar/Burma om att införa en fjärde omgång sanktioner mot bakgrund av den fortsatt allvarliga situationen och de ökande kränkningarna av mänskliga rättigheter i Myanmar/Burma ([1]),

— med beaktande av artikel 10 i den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna, i vilken yttrande- och informationsfrihet föreskrivs,

— med beaktande av den muntliga uppdateringen av den 26 september 2022 från FN:s tillförordnade högkommissarie för mänskliga rättigheter om människorättssituationen i Myanmar/Burma till FN:s råd för mänskliga rättigheter,

— med beaktande av uttalandet av den 29 september 2022 från Europeiska utrikestjänstens talesperson om den senaste domen mot statsrådgivare Daw Aung San Suu Kyi,

— med beaktande av § 505 a i Myanmars/Burmas strafflag,

— med beaktande av Sydostasiatiska nationers förbunds fempunktssamförstånd av den 24 april 2021,

— med beaktande av artikel 19 i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna från 1948,

— med beaktande av den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter från 1966 om åsikts- och yttrandefrihet,

— med beaktande av artiklarna 144.5 och 132.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:

A. Den 1 februari 2021 tog Myanmars/Burmas militärjunta, känd som Tatmadaw, lagvidrigt över makten och avsatte de legitima myndigheterna med våld.

B. I augusti 2021 meddelade överbefälhavaren för militärjuntan, Min Aung Hlaing, att han utnämnt sig själv till premiärminister och att undantagstillståndet skulle förlängas till augusti 2023.

C. Den legitima presidenten Win Myint och statsrådgivare Aung San Suu Kyi har suttit frihetsberövade sedan militärkuppen för ett antal ogrundade och politiskt motiverade anklagelser och har redan dömts till flera år i fängelse och i arbetsläger. Om statsrådgivare Aung San Suu Kyi döms för alla 11 åtalspunkter kan hon dömas till fängelse i högst 102 år.

D. Sedan kuppen den 1 februari 2021 har mer än 15 500 personer gripits och mer än 2 300 dödats av juntan, bland annat minst 188 barn.

E. Sedan militärkuppen har militärregimen fortsatt att undergräva mediefriheten och kränka de mänskliga rättigheterna för journalister i landet. Myanmar/Burma ligger på plats 176 av 180 länder i 2022 års pressfrihetsindex från Reportrar utan gränser. Myanmars/Burmas militära myndigheter begränsar tillgången till sociala medier, internet och andra oberoende informationskällor.

([1]) EUT L 40, 21.2.2022, s. 28.

Torsdagen, 6 oktober 2022

F. Den 14 februari 2021 införde Tatmadaw ändringar i strafflagen och straffprocesslagen som har blivit de rättsliga bestämmelser som främst används för att åtala journalister, studentledare, statstjänstemän och andra som motsätter sig militärregimen. Den i strafflagen nyligen införda § 505 a, som förbjuder att man injagar skräck, sprider falska nyheter och olagligen agiterar mot en statsanställd, vilket bestraffas med fängelse i högst tre år, används av militären för att väcka åtal mot bland annat journalister. Militärdomstolarna i Myanmar/Burma håller rättegångarna bakom stängda dörrar.

G. Sedan kuppen 2021 har juntan förbjudit eller tvingat medieföretag att lämna Myanmar/Burma med anledning av deras rapportering om militärens handlande. Många av de medieföretag som förbjudits spelade en grundläggande roll i rapporteringen om situationen i Myanmar/Burma. Folket i Myanmar/Burma och de som befinner sig utomlands förlitar sig i stor utsträckning på dessa medier.

H. Minst fyra journalister har dödats, bland annat fotograferna Soe Naing och Aye Kyaw som båda två ska ha avlidit i häkte efter att ha torterats, och den lokala redaktören Pu Tuidim som ska ha avrättats utan prövning av militären efter att ha använts som mänsklig sköld. Det har förekommit flera rapporter om tortyr och övergrepp.

I. En våg av gripanden av journalister följde efter kuppen i februari 2021. Minst 140 journalister har gripits, 53 mediearbetare sitter för närvarande i fängelse i Myanmar/Burma och nästan 25 journalister har dömts sedan militärkuppen i februari 2021. Myanmar/Burma har blivit det land i världen som håller näst flest journalister fängslade.

J. Journalisterna Htet Htet Khine och Sithu Aung Myint greps i augusti 2021, sex månader efter kuppen.

K. Den 27 september 2022 dömdes Htet Htet Khine, en frilansjournalist som arbetade för BBC Media Action, till tre års fängelse med straffarbete. Htet Htet Khine hade redan den 15 september 2022 dömts en första gång till tre års fängelse med straffarbete då hon påstods ha brutit mot § 505 a i strafflagen, som kriminaliserar provokation och spridning av falska nyheter.

L. Sithu Aung Myint väntar fortfarande på rättegång åtalad för ”provokation” och ”uppvigling” med anledning av kritiska artiklar om Myanmars/Burmas militär och riskerar ett fängelsestraff på sammanlagt 23 år. Sithu Aung Myints hälsa har försämrats och fängelsemyndigheterna nekar honom medicinsk vård.

M. Den 14 juli 2022 dömdes Nyein Nyein Aye, en frilansare också känd under pseudonymen Mabel, av en militärdomstol belägen i fängelset Insein i Yangon. Nyein Nyein Aye dömdes till tre års fängelse för att ha ”injagat skräck, spridit falska nyheter och olagligen agiterat mot en statsanställd” enligt § 505 a i strafflagen. Nyein Nyein Aye är den 24:e journalisten som har dömts till fängelse sedan kuppen 2021.

N. Den 1 augusti 2022 dömdes frilansaren Maung Maung Myo till sex års fängelse åtalad för terrorism med anledning av ett påstått innehav av bilder och intervjuer med medlemmar av ”People’s Defence Force” [folkets försvarsstyrka], ett antal rebellgrupper som kämpar mot Myanmars/Burmas militärregering.

O. Den 7 juli 2022 dömdes Aung San Lin, journalist på Democratic Voice of Burma, av en domstol till sex års fängelse med straffarbete för provokation och spridning av ”falska nyheter” med anledning av att hon offentliggjort en rapport om att militära styrkor ska ha anlagt mordbränder hemma hos tre medlemmar i Nationella demokratiska förbundet i Wetlet Township, som hade störtats i kuppen.

P. I juli återinförde Myanmars/Burmas militärregim dödsstraffet för att avrätta den tidigare parlamentsledamoten Phyo Zeya Thaw, den framstående aktivisten Kyaw Min Yu, allmänt känd som ”Ko Jimmy”, samt Aung Thura Zaw och Hla Myo Aung. Vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik har kraftfullt fördömt ”dessa politiskt motiverade avrättningar som utgör ytterligare ett steg mot en komplett avveckling av rättsstaten och ytterligare en flagrant kränkning av de mänskliga rättigheterna i Myanmar/Burma”.

Q. Förhållandena under frihetsberövandet, där misshandel och könsrelaterat våld har dokumenterats, utgör ett allvarligt problem för de frihetsberövade personernas säkerhet och välbefinnande.

R. Militären bedriver ett våldsamt krig mot etniska minoriteter och dödar ett stort antal civila och tvingar miljontals människor att fly för att söka skydd. Militära helikoptrar besköt nyligen en grundskola i Sagaingregionen och dödade minst sex vuxna och sju barn. Enligt ett uttalande nyligen från FN:s oberoende människorättsexpert Tom Andrews har förhållandena ”förändrats från dåliga till sämre till fruktansvärda för ett okänt antal oskyldiga människor i Myanmar/Burma”.

S. Juntan i Myanmar/Burma vägrar att göra en ordentlig utredning av kränkningarna av rohingyernas mänskliga rättigheter och att ställa förövarna till svars. De mest högst uppsatta militärerna under vilkas överinseende angreppen på rohingyerna ägde rum har kvar sina befattningar. Myndigheterna vägrar att samarbeta med FN:s mekanismer. Straffriheten är djupt förankrad i Myanmars/Burmas politiska och rättsliga system.

T. Kina och Ryssland har gjort många politiska, militära och ekonomiska ansträngningar för att ge legitimitet åt juntan. Ryssland och Myanmars/Burmas militärjunta undertecknade nyligen en färdplan för samarbete i fråga om användning av kärnenergi för fredliga ändamål för 2022–2023. Både Moskva och Peking har kopplingar till Myanmars/Burmas väpnade styrkor i egenskap av landets största vapenleverantörer. Båda länderna har upprepade gånger stoppat FN:s säkerhetsråds försök att enas om förklaringar om situationen i Myanmar/Burma.

U. Den 24 april 2021 enades militärjuntan med ledarna för Sydostasiatiska nationers förbund (Asean) om ett fempunktssamförstånd, vars första steg var att våldet i landet omedelbart skulle stoppas.

1. Europaparlamentet fördömer skarpt militärjuntans våldsamma och illegitima styre i Myanmar/Burma, och dess försök att urholka folket i Myanmars/Burmas starka engagemang för demokrati, eftersom det grundar sig på en olaglig kupp mot den civila regeringen, och har lett till en mycket oroande humanitär situation och en människorättskris i landet som karaktäriseras av omfattande straffrihet. Parlamentet fördömer skarpt alla typer av förföljelser av oberoende journalister.

2. Europaparlamentet efterlyser ett omedelbart slut på det olagliga undantagstillståndet i landet, ett återupprättande av den civila regeringen, en återgång till en väg mot demokrati och ett snabbt öppnande av parlamentet med deltagande av alla dess valda företrädare. Parlamentet stöder den nationella samlingsregeringens insatser för att gå mot en fredlig och demokratisk framtid.

3. Europaparlamentet uppmanar militärjuntan att villkorslöst frige president Win Myint, statsrådgivare Aung San Suu Kyi och alla andra som har gripits på grund av ogrundade anklagelser, att överlämna makten till de legitima myndigheterna, att respektera rättsstatsprincipen och mediefriheten och att omedelbart sätta stopp för de militära angreppen, luftangreppen och våldet mot Myanmars/Burmas befolkning.

4. Europaparlamentet uppmanar med kraft militärjuntan att dra tillbaka alla politiskt motiverade anklagelser mot företrädare för pressen och mediearbetare och villkorslöst frige alla journalister som frihetsberövats orättvist, däribland Htet Htet Khine, Sithu Aung Myint, Nyein Nyein Aye, Maung Maung Myo, Thurin Kyaw, Hanthar Nyein, Than Htike Aung, Ye Yint Tun, Tu Tu Tha, Soe Yarzar Tun och Aung San Lin. Parlamentet uppmanar juntan att tillhandahålla nödvändig medicinsk vård till Sithu Aung Myint, vars hälsotillstånd är extremt oroande.

5. Europaparlamentet fördömer förtrycket av arbetstagare och förnekandet av strejkrätten. Parlamentet fördömer alla företag och varumärken som direkt eller indirekt ger eller har gett stöd till militären och polisen som förtrycker och utfärdar arresteringsorder mot fackföreningsledare.

6. Europaparlamentet uppmanar med kraft militärjuntan att omedelbart upphöra med sina övergrepp, inbegripet godtyckliga gripanden och frihetsberövanden, tortyr, sexuellt våld och annan misshandel samt orättvisa rättegångar mot journalister och mediearbetare. Parlamentet betonar att advokater, människorättsförsvarare och anhöriga bör ges faktisk tillgång till besök hos personer som sitter frihetsberövade. Parlamentet betonar att varje dödsfall i häkte omedelbart bör rapporteras till personens anhöriga, tillsammans med korrekt dokumentation, att kroppen bör återlämnas och att de som är ansvariga för övergrepp bör ställas till svars. Parlamentet efterlyser oberoende internationella utredningar av alla misstankar om tortyr och misshandel och att de ansvariga ställs till svars. Parlamentet betonar att påstådd information som samlats in till följd av tortyr och misshandel aldrig får tillåtas som bevisning i rättsliga förfaranden.

7. Europaparlamentet insisterar på att mediefrihet är avgörande för att fria och demokratiska samhällen ska fungera effektivt och nödvändigt för att skydda alla andra mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Journalister behöver en säker miljö där de kan utföra sitt oberoende arbete.

8. Europaparlamentet uppmanar den nationella samlingsregeringen att tydligt uttrycka sin ståndpunkt om rohingyerna, särskilt när det gäller deras rätt till medborgarskap och likvärdigt erkännande som en etnisk grupp i Myanmar/Burma och rätten att återvända till landet.

9. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att fortsätta att stödja människorättsförsvararnas arbete i Myanmar/Burma. Parlamentet uppmanar EU:s delegation i Myanmar/Burma och medlemsstaternas ambassader att noga övervaka situationen för journalister, som för närvarande hålls frihetsberövade och fängslade, samt för politiska ledare och andra. Parlamentet uppmuntrar företrädare för EU:s delegation och för EU:s medlemsstater i Myanmar/Burma att närvara vid rättegångar mot journalister, mediearbetare, bloggare och människorättsförsvarare i landet när tillträde är

tillåtet. Parlamentet uppmanar de diplomatiska beskickningarna och internationella givarna att erbjuda stöd och eventuellt skydd till människorättsförsvarare och mediearbetare som riskerar förföljelse, bland annat genom att tillhandahålla fristad vid ambassader och genom att utfärda nödvisum till dem som behöver skydd.

10. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att visa att ordningen ”allt utom vapen” inte på något sätt gynnar juntan eller på annat sätt inleder ett tillfälligt upphävande av mekanismen.

11. Europaparlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att öka det internationella biståndet, utvecklingsprojekten eller det ekonomiska stödet till Myanmar/Burma och att säkerställa att detta inte gynnar militären och inte bidrar till fler kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Parlamentet efterlyser tillhandahållande av gränsöverskridande humanitärt bistånd och direkt stöd till lokala organisationer i det civila samhället, särskilt de etniska organisationerna.

12. Europaparlamentet välkomnar de sanktioner som rådet har infört mot medlemmar i Tatmadaw och deras företag. Parlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten, medlemsstaterna och kommissionen att införa ytterligare riktade sanktioner mot dem som bär ansvaret för de allvarligaste kränkningarna av de mänskliga rättigheterna i landet. Parlamentet uppmanar rådet att lägga till vapenhandlarna Naing Htut Aung, Aung Hlaing Oo och Sit Taing Aung på sanktionsförteckningen med anledning av deras roll när det gäller att tillhandahålla vapen och utrustning till militärregimen. Parlamentet uppmanar kommissionen att överväga alla nödvändiga sanktioner mot Myanmars/Burmas regim. Parlamentet begär att nödvändiga åtgärder vidtas för att säkerställa att dessa sanktioner inte drabbar arbetstagarna och befolkningen i allmänhet negativt.

13. Europaparlamentet är oroat över sanktionsundantag som gör det möjligt för aktörer att genomföra finansiella transaktioner med Myanmar Oil and Gas Enterprise (MOGE). Parlamentet efterlyser bättre internationell samordning av sanktioner, inbegripet samordning av regionala partner.

14. Europaparlamentet uppmanar rådet att föra upp statsförvaltningsrådet (SAC) som en enhet, utöver dess enskilda medlemmar, på förteckningen över fysiska och juridiska personer, enheter och organ som är föremål för restriktiva åtgärder, för att se till att alla enheter som står under statsförvaltningsrådets kontroll inkluderas i denna förteckning och att finansiella flöden från Europeiska unionen till deras förmån förbjuds.

15. Europaparlamentet betonar att lokala och multinationella företag som är verksamma i Myanmar/Burma måste respektera de mänskliga rättigheterna och sluta bereda möjligheter till förövarna av övergrepp. Parlamentet uppmanar i detta avseende med kraft EU-baserade företag att säkerställa att de inte har några kopplingar till Myanmars/Burmas säkerhetsstyrkor, deras enskilda medlemmar eller enheter som ägs eller kontrolleras av dem, och att de inte direkt eller indirekt bidrar till militärens tillslag mot demokratin och de mänskliga rättigheterna. Parlamentet uppmanar EU-baserade företag, inbegripet moder- och dotterbolag, att omedelbart avbryta alla förbindelser med företag med anknytning till Myanmars/Burmas militär. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att bedöma och anta lämpliga åtgärder för att identifiera, förebygga, upphöra med, mildra och åtgärda eventuella eller faktiska kränkningar av de mänskliga rättigheterna som företag verksamma i EU kan orsaka, bidra till eller vara direkt kopplade till i Myanmar/Burma, mot bakgrund av den nuvarande situationen. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att införa skärpta och specifika krav på tillbörlig aktsamhet för företag som är verksamma i högriskområden i det föreslagna direktivet om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, inbegripet områden som påverkas av konflikter och områden som är miljömässigt känsliga.

16. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och associerade länder att upprätthålla embargot mot direkt och indirekt leverans, försäljning och överföring, inbegripet transitering, transport och förmedling, av alla vapen, all ammunition och alla andra utrustningar och system som används för militära ändamål, säkerhet och övervakning, liksom tillhandahållande av utbildning, underhåll och annat militärt och säkerhetsrelaterat stöd. Parlamentet betonar att Internationella brottmålsdomstolen behöver utreda situationen ytterligare.

17. Europaparlamentet uppmanar med kraft EU och dess medlemsstater att öka trycket på FN:s säkerhetsråd att förhandla fram ett kraftfullt förslag till resolution om införande av ett omfattande globalt vapenembargo mot Myanmar/Burma.

18. Europaparlamentet uppmanar FN:s särskilda rapportör för mänskliga rättigheter i Myanmar/Burma att fortsätta att ta itu med förföljelsen av journalister och att vidta åtgärder för att få ett slut på denna oroande trend. Parlamentet uppmanar FN att inkludera kränkningar av mediefriheten i den oberoende utredningsmekanismen för Myanmar/Burma och att främja alla eventuella initiativ för att bestraffa militärregimen och ställa till svars de som är ansvariga för de pågående fruktansvärda kränkningar av de mänskliga rättigheterna som för närvarande sker i landet.

19. Europaparlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att undersöka alla möjligheter till rättvisa och ansvarsskyldighet för allvarliga internationella brott som begåtts av säkerhetsstyrkorna, inbegripet brott mot mänskligheten som begåtts efter kuppen, samt brott mot mänskligheten, krigsförbrytelser och folkmord som begåtts i Rakhine och andra etniska regioner i årtionden, genom att stödja ett hänskjutande av situationen från FN:s säkerhetsråd till Internationella brottmålsdomstolen.

20. Europaparlamentet beklagar djupt avrättningen av oppositionsmedlemmar och upprepar sitt starka fördömande av dödsstraffet.

21. Europaparlamentet uppmanar med kraft militärjuntan att upphäva all lagstiftning som skulle kunna äventyra mediefriheten och att upphöra med sitt hindrande av folkets rätt till yttrandefrihet i Myanmar/Burma, både online och offline, vilket inbegriper friheten att söka, ta emot och sprida information.

22. Europaparlamentet konstaterar att fempunktssamförståndet inte har lett till några resultat och uppmanar Sydostasiatiska nationers förbund (Asean) att erkänna att Min Aung Hlaings junta inte är en pålitlig partner. Parlamentet uppmanar med kraft Asean och dess medlemmar att förhandla fram ett nytt avtal om krisen i Myanmar/Burma med den nationella samlingsregeringen och att förse detta nya avtal med verkställighetsmekanismer, i syfte att uppnå en hållbar och demokratisk lösning på krisen i framtiden.

23. Europaparlamentet fördömer Rysslands och Kinas politiska, ekonomiska och militära stöd till juntan i Myanmar/Burma.

24. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till den tillförordnade presidenten Duwa Lashi La och den nationella samlingsregeringen i Myanmar/Burma, den kommitté som företräder Pyidaungsu Hluttaw, Myanmars/Burmas statsrådgivare, Tatmadaw, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, kommissionen, rådet, medlemsstaternas regeringar och parlament, medlemsstaterna i Sydostasiatiska nationers förbund (Asean), generalsekreteraren för Sydostasiatiska nationers förbund, Sydostasiatiska nationers förbunds mellanstatliga kommission för mänskliga rättigheter samt FN:s generalsekreterare.